

Innoirea

apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Director: TIBERIU VUIA

De peste hotare și — de aici

Intâmplările din afară cheamă atenția deodată în mai multe părți, încât tragica încheștare de pe pământul spaniol a trecut în penumbra episodică a cotidianului, față cu cele două spectacole, dintre cari unul oferit la Moscova exemplifică încă odată o teorie care nu mai poate fi pusă la temelie societății omenești, iar al doilea, mișcarea de mase și de energii din susul Dunării, care își găsește în schimb suportul într-o credință și un principiu, aceste reale.

Preocupați de grijile de aci, privim panorama de peste țărusele de graniță cu calmul care nu înșeală niciodată instinctul colectiv: marile prefaceri ale zilei sunt oarecum în afară de valul, care poate oferi complicații momentane. O simte aceasta opinia publică, informată și documentată atât de bine azi prin miile de căi ce trag svonul ea un curent de ferestre deschise: seismografic și infailibil, prinde numai decât și situază, deocamdată, just, la sute de leghe distanță, pulsul englez ca și pe cel francez: se trece și asta la factura cu socoteli cari se acumulează mereu.

Dar evenimente și mai mici, tot lasă urme în sufletul tremurat de grija zilei de mâine; și chiar dacă azi amânăm o scadență pentru o dată în viitor, tot ne vom mai întâlni cu socotelile ceasului de față. Și este bine ca pentru orice ceas al întunecării ce poate veni să adunăm învățături și energii: iată, aci, un exemplu de ce poate o conștiință obștească, liberă, ce se mișcă aspru. Impotriva tuturor. Iar dincolo, ca un caleidoscop pestriț își caută din linii fugoase, o fizionomie de circumstanță, „pentru în afară“, un popor măcinat pe de desubt de teribilele erezii acumulate de veacuri.

Subt aceste apăsări din afară, priveliștea înlăuntru are, în luna asta, un singur aspect, simplu, măreț și aspru: evadați din cuiburile grijilor citadine și, la câțiva pași, veți găsi eternul ântec al firii care se înnoește. În cadrul cu linii vinete de orizont larg, peste care cerul își varsă belșugu-i de lumină, țarina, țarina românească, își urmează supusă stăpânul: peste brazda dreaptă și fără sfârșit, marele, anonimul Sămănător, așează cuiburi noi de viață în straturi umede de sevă. Din mâna lui aspră, el varsă belșugul care hrănește ambiția și deșertăciunea tuturor celor cari luptă și tremură pentru fericire.

Armata se mișcă, se agită masele. Numai brazda, isvor de energii, se închide în tăcere de rugăciune peste germeul din care răsare simplu, timid și măreț: viața.

Inn.

Pecete saturniană

Buzele reci de eri sau mai târziu
Mai vor o amintire cu cerul argintat
În care zeul trist cu genele luminii
Să stingă o corolă peste un văzduh rotat.

Dar tinerețea vastă cu tăceri de-albine
Trece în râni înalte un dor ca o pecete
Și zarea ogoită zvârlea sub tample clare
Un sbor de vârste aspre cu luciri de erete.

Erai un cruciat crescut în zori și stepe,
Stăpân nelămurit de timpuri și armuri.
Zodiacal îndemn! Ia-ți nopțile impure
Și aprinde o coroană pe-o frunte de păduri.

Mulțimile obscure sub un luceafăr viu
Îți vor țări credința până la coapsa-ți brună,
Ingenunchind durerea îi vei culege goi
Și luminoși în moarte îi vei porni spre lună.

Iulian Vesper.

Descripție

Stau caii cu nările'n aburi de râu.
Tufişuri cu noapte cresc. Stepe
visează. Miroase a vară și-a grâu.
Prin umbră mai flutură coame de iepce.

Orașul clipește lumină departe.
Flăcăul adoarme pe pulpe de fată
— de vis se făcu — și e moarte
această iubire atâta de'nceată.

Șoproane cu roți aruncate
în colb și-aurăria de-amurg a ungherelor
în greeri își cântuie grinzile-uscate —
stă luna de iarbă veghere lor.

În mlaștini tristeți de cărbune viitor
mocneau sub tilinca brotacilor sluși,
iar timpul-și lega de picior
privirile cânilor muși.

Pe dealuri !... pe dealuri, ce piatră ședeau
toți morții, din frunză s'asculte
cum șerpil desmiardă ce au
mai splendid nervurile-albastre și multe.

Mircea Streinul.

Poem Cluj / Central University Library Cluj

Înfășurate 'n noapte, depărtările
așteaptă luntrea albă, care să le-apropie.
Din lunca neagră iese ca o dropie
rotată luna, înălbind cărările.

Lanuri albe în avânt își saltă grânele,
Pomii-și scutur'floarea ca mărgelele;
Apele, sâmbind, își pun inelele,
În argint spălându-și mânilc.

Aspazia Munte.

DORINȚA

Cu vinul dragostei mă'mbie soarele:
Să bem azuru'n ore de amiază
Când intră prin ferestrele deschise
Și fruntea ca un rug o'ncendiază.

De primăvară, fagure de miere,
M'adoarme vinul soarelui prea cald,
Suceve de miresme și culoare
Așteaptă timpul versului să-l scald
Ah, soare, soare! Gîngăș diadem!
Ah, soare, soare! Inimă curată!
Când mă cuprinzi în pernile iubirii
Par'că-mi desmiardă sufletul o fată.

Soare dulce! Soare românesc
De primăvară și dogoare greu,
Toarnă vinul bucuriei tale
În vedrele hangîșelor cântecului meu!

E. Ar. Zaharia

Cât rămân aici

Din câte îmi sărută doina pe urcuș,
nici oile nu-s ale mele, nici-un bruș...
Și nici-un dor din câte'n suflet au crescut,
nu-mi seceră un soic din holda gîndului durut.

Durerea cât un cer de vreme grea, urâtă,
o duc abia, proptindu-i serile în bătă
și-mi rămă inima, vîndînd în palmă
o oră mare ca un ocean cu apa calmă,
spre care îmi alunecă domolul râu
pe umeri cu viața coaptă, grâu.

Dar cât rămân aici cu oile,
pe unde trag perdele ploile,
la geamul meu, pe toate d'minețile,
ori cât de rele, nu pot nici tristețile,
să rupă zarea visului meu, plin
de munții bucuriilor de crin,
cari se ridică în picioare peste clipa grea
și fac mătăni pentru țara mea
ce tremură de frig în sloată,
cu degete muțate'n suferința de pe roată.

Petre Bortoș.

PLECARE

(Psalm)

Inchin metanii albe în rugă de copil
Și-mi lăcrămează gîndul, pătruns de poezintă;
Îmi tremură cuvîntul, spre cerul Tău fertil
Și mă cobor în mine, în taină de credință.

Te-am adunat din slove pe căile cîinții
Și Te-am cules din vremuri — prinos dumi-
[nical —
Smerit, îți ard, mărire, pe rugul umilinții
Și ce gigant ești Doamne, în colțul meu natal.

Te-am smuls din luminișuri, boltite, fără zăre
Nălțându-Te pe drumuri, trolan de-azur divin;
Și oare'n alte rosturi, ești tot atît de mare! ?
De-azi plec să'ntreb de Tine, prin lume, pelerin.

Uh! vreau de-acum galopul luminii să-l întrec
Și-mi strîng vremelnicia mea tot mai lîngă mine.
Dar... Doamne, mă încumet, pe care drum să plec
Că toate se'ntretaie și toate duc spre Tine.

Petre Paulescu.

Despre Ardelean

de ZEVEDEIU BARBU

Punctul de vedere din care privim realitatea ardelenescă va cuprinde numai unele aspecte ale problemei unei unități regionale și sociale așa cum este Ardealul. Printr'un fel de proces deductiv, intenționăm să construim sufletul ardelenesc, pornind dela manifestările sale culturale pe orice teren s'ar afla ele. În sensul acesta problema va fi numai de interior, având un obiect de ordine spirituală, așa cum este sufletul, fie al individului, fie al unei colectivități. În felul cum se prezintă sufletul Ardeleanului, el nu este ceva instare de a putea fi prins în definiții, sau formule, sub care să ai impresia că stăpânești o realitate absolut identică cu sine însăși, pentru că punctele dela care plecăm în căutarea acestui suflet nu spun totdeauna unul și același lucru. La acest fel de expunere ne împiedecă în primul rând însăși natura subiectului, pentru că sufletul în formele sale cele mai profunde este pătruns de jocul neastâmpăratului spirit și aproape nici când nu se lasă să spuie ceva *vesnic* despre el. În al doilea rând Ardeleanul ca structură sufletească diferențiată este încă numai un început — mai bine zis — este numai *ceea ce va fi*.

Totuși lucrurile de acest gen, cu toată fluctuația lor suferă ca să fie prinse într'un fel de periodicitate și chiar caracterul acesta de *devenire* de multe ori și în multe realități permite să i se dea un *sens* prin care el se definește.

Privit sub această perspectivă, sufletul ardelenesc se poate constitui într'un stil de viață interioară care nu înseamnă altceva decât o unitate spirituală sau ceva și mai vag, un parfum propriu care se simte în orice creație culturală a sa. Spuneam dela început că tot ceea ce voiu trata mai jos nu se referă decât la sufletul românesc din Ardeal, lăsând laoparte celelalte comunități etnice care din condiții de plămădeală biologică sau chiar și din condiții istorice au format unități spirituale deosebite.

Cine știe să se apropie cu mirare de miezul ființii ardelenesti, va găsi în fiecare firimitură culturală o risipire de spirit care poartă un paravan comun dincolo de multiplele sale manifestări. Pentru ochiul obișnuit cu realitățile spirituale orice creație fie ea o poezie, o bucată

muzicală sau un alt produs estetic este instare să simtă o rezonanță specială, rezonanță care ajută de multe ori să se stabilească din aceste lucruri prin asemănări și comparații adevărate *categorii culturale*. În termeni generali s'ar putea spune că percepția fiecărui lucru trezește în noi o *atmosferă interioară* specifică prin însăși atitudinea ce o luăm față de el. Acest lucru se întâmplă cu atât mai mult în creațiile spirituale fie isvorâte din sufletul unui individ, sau din masa de suflete a unei-unități culturale. Orice creație de acest gen este un peisaj care se caracterizează prin producerea unui climat sufletesc specific. Ori și cine știe, bunăoară, impresia ce ți o coabază în suflet un cântec rusesc, sau un cântec spaniol. Ascultarea unui cântec este un simplu fapt, însă oridecâteori ascuți un cântec rusesc în suflet se trezește un peisaj caracteristic un climat sufletesc cu contururi vagi ca un fel de umbră stereotipă ce revine la orice cântec rusesc; un cântec spaniol la rândul său trezește și el o atmosferă specifică. Se poate merge însă și mai departe. Se poate ca acest climat sufletesc să fie provocat nu numai de cântec ci de o poezie, de un roman, de portul respectiv etc. În sensul acesta orice produs rusesc este instare să redea starea de suflet care este mai viu produsă de cântec (expresia, „este ceva rusesc”).

Acest sentiment general și vag care se naște în fața oricărui peisaj cultural este cea dintâiu și poate cea mai incăpătoare *categorie culturală*. Mulțumită lui putem încadra într'o unitate mai largă orice produs al spiritului constituind, în sensul acesta, stilul de viață interioară al unui individ, sau al unei unități istorico-geografice. Din acest punct de vedere, sufletul ardelenului anonim se poate reliefa tocmai prin această rezonanță interioară pe care o naște în sufletul fiecăruia orice produs al său. În rândurile ce urmează vom încerca să scoatem la iveală câteva peisagii ardelenesti care prin caracterul lor pronunțat se pot ridica la înălțimea unor peisagii simbolice în ceea ce privește redarea sufletului care se ascunde după ele.

Incepem caracterizarea sufletului ardelenesc cu un tablou din viața etnică, care luată ca produs cultural

și ridicat la o ținută simbolică, poate fi înțeles ca o notă începătoare a acestui suflet.

Creдем că incheeturile vieții interioare ardelenene sunt minunat simbolizate de aspectul cu două fețe contradictorii ale portului din jurul Sibiului și mai ales din *Seliște*.

Sunt două culori: albul curat și negrul în cea mai pură nuanță, așezate în mod simplu alături. În fața lor ochiul are senzația turburătoare a unui joc între două extreme, între lumină și umbră, între zi și noapte, între viață și moarte. Și totuși aceste două culori dușmane rămân liniștite ingemânate într'un copil al sufletului ardelenesc.

S'a vorbit totdeauna și se mai vorbește încă de rigiditatea Ardeleanului de mișcarea greoaie a sufletului său în comparație cu Munteanul sau Olteanul. Această afirmație este justă, însă de cele mai multe ori este lipsită de explicare. Dacă s'ar ține seamă de natura mișcărilor sufletești pe care le face acest Ardelean, atunci s'ar ivi, fără indoială, o ușită de explicare a acestei caracteristici a construcției sale. În orice problemă s'ar mișca, Ardeleanul poartă în suflet totdeauna dorul de adâncuri, de capătul acestor probleme către care tinde angajându-se în întregime. În general în fața unei întrebări Ardeleanul răspunde cu *da* sau *nu* și în foarte rare cazuri dă un răspuns de *mijloc*, pentru că totdeauna el vizează extremele. Angajat pe o cale el pleacă *greoi* și *masiv*, cufundându-se ca ntr'un fund de mare. În termenii cei adequați, Ardeleanul este omul lipsit de *nuanțe*, tot așa după cum aspectul portului descris mai sus conține numai extremele *alb* și *negru* și nici un mijlociu.

În modul cel mai isbitor acest suflet ardelenesc se poate vedea dintr'o comparație cu sufletul Munteanului. Și fiindcă am pornit dela o imagine simbolică pe care ne-o oferă portul, este curios să se reliefeze că în creațiile de acest gen muntenii pot prezenta un peisaj tot atât de simbolic în portul muscelesc. Cine cunoaște nesfârșita mare de culori, se poate duce cu gândul la fondul sufletesc mobil și jucăuș al munteanului. Și ntradevăr Munteanul fuge de contrastul isbitor, fuge de oscilațiile mari și masive, iubind nuanțele multiple care dau un fel de nestatornicie ochiului care le privește și sufletului care le crează.

Aceste două peisaje din viața Munteanului și Ardeleanului pot ser-

vi de note începătoare pentru caracterizarea structurii lor sufletești.

Prin însăși greutatea pe care o pune într-o problemă, Ardeleanul își ia posibilitatea unor schimbări de scurtă respirație pe când munteanului tocmai acestea îi sunt proprii. Poate din această însușire vine și incapacitatea lui de a face politică, unde într'adevăr este necesară această mobilitate sufletească, posibilitatea de a lua atitudine față de nuanțele diverse pe care le prezintă o problemă. Din dorința de a ajunge până la capăt prin atitudinea pozitivă sau negativă față de o problemă, Ardeleanul cade în absurd și unilateralitate, tocmai fiindcă îi lipsește posibilitatea compromisului. De fapt Ardeleanul este lipsit de simțul politic, însă credința noastră este că numai atunci când prin politică se se înțelege ceea ce se înțelegea până mai deunăzi *politică demagogică*.

Dacă am urmări sufletul ardeleanesc așa după cum reiese și din alte peisagii culturale se poate vedea că el trezește același climat sufletească care presupune aceleași caracteristici ale structurii creatorului. Tendința de a se arunca în extreme se observă și în cea mai curată artă în muzică. O doină ardelenescă coboară în suflet o atmosferă cu mult mai melancolică și apăsătoare, decât o doină muntenească și dacă am lua celalalt extrem, Ardeleanul are cântece mai sălătorețe și vioaie decât orice sârbă oltenească sau muntenească. Este evident că și'n această privință se simte lipsa de forme mijlocii în produsele spiritului ardelenesc.

Însă din cauza structurii sale particulare, în nuanțe, ardeleanul, nu numai că ia atitudini diferite față de anumite probleme, dar chiar își pune probleme diferite. În special este atras de problemele pentru rezolvarea cărora viața trebuie să depună cel mai unitar efort. În sensul acesta este cunoscută predica literaturii Ardeleni spre problemele turbatoarele de ordin moral și social. Și'ntr'adevăr o notă specifică a literaturii ardelenesc este tocmai modul masiv de a ataca aceste probleme, având adeseori cufundări migăloase în sufletul eroilor tocmai ca să deslege capătul unei întrebări puse. (Rebreanu, Slavici, Agârbiceanu, pot servi exemple pentru acest lucru).

Poate din acest motiv Ardeleanul nu are o suprafață atât de naturală a conținutului său sufletească, după cum o are în special munteanul. Aruncat cu tot sufletul în brațele unei probleme, care răscolește emo-

ții, sentimente și idei profunde, forma exterioară până să fie cristalizată are un drum întortochiat eșind ca printr-o cutie labirintică. Astfel se explică de ce Ardelenii în general sunt slabi stilști. Mobilitatea munteanului îl ține la un plan de suprafață (nu inferior) al problemelor și în sensul acesta suprafața sufletului său este mai limpede nerăscolindu se nămolul dela fund.

Poate de aci se explică de ce primul scrie mai mult pentru cap și inimă, iar al doilea mai mult pentru urechi. Datorită temperamentului său care-i permite un fel de flexibilitate, o ușurință în a se mișca, Munteanul în atacarea problemelor se aseamănă iepurelui care este în stare să fugă pe deasupra zăpezii înghețate, pe când Ardeleanul este lup, care din cauza masivității sale sparge poșghita înghețată scufundându-se; de aici vine greutatea mișcărilor și încălciturile stilului său.

Și acum trăgând firele din tot ceea ce s'a spus până aici se desprinde nu cu multă greutate, în oaza fragedă de plămădeală a sufletului ardelenesc, o *schemă* spirituală care denotă un stil interior de viață bazat pe *contradicție*. Un suflet atras de plumbul firii sale în adâncurile extreme ale problemelor de viață, Ca'o conturare finală găsesc o imagine sufletească care poate fi luată ca tip al stilului interior ardelenesc în construcția notelor. Aceste suflete care s'au supus atât de mult și s'au revoltat cu atâta sguđuire, care s'au închinat și s'au indignat și-au plâns în cântece domoale destinul sufletului supus și au chiuit asurzitor de dorul libertății mai mult ca oricare alt suflet ardelenesc; în aceste suflete și în special în arhanghelul lor Avram Iancu pătruns atât de minunat în ascunzișuri de un gânditor ardelen, cu armura contradicției la cingătoare cu fluierul ca semn exterior al sufletului care visează și cântă, și cu pistolul, care stă la pândă și infăptuiește, se ridică sufletul ardelenesc la mărișia de simbol. Moțul este ultimul peisaj simbolic al Ardealului; moțul cu sufletul său care este munte și vale, pisc și prăpastie, suflet în care Dumnezeu a semănat cu atâta dărnicie binele și răul.

Cărți și reviste

Gelu Georgescu: In trecut Poezii.

Veac Nou, revistă de literatură, artă și critică. Director. D. Vasiliu-Bereasa. Redactor: George Dorul Dumitrescu, București. Anul I Nr. 1. Colaboratori dnii: Perpessicius, Ion Pogon, Mircea Eliade, Ar. Acterian, I. G. Vasiliu, Anton Balotă, M. hail Straje, M. Drumus, Virgil Carianopol, Const. Salcia, Ovid Caledoniu, Ștefan Baciu, R. Boureanu, I. Rujeanu, Ion Th, Ilea, I. Șugariu, Șt. Const. Cămpineanu, Ladmiss — Andreescu, N. Rădulescu, etc.

Lucafărul, revista regionalei bănațene a Astrei. Timișoara Ianuarie — Februarie. An IV Seria II Nr. 1-2 În cuprins: dnii Ioachim Miloia, Tr. Topliceanu, Dorian Grozdan, Caius Brediceanu, Pompiliu Tomiciu, G. I. gure Bugarin, Dorel Drăguescu. — Cronică. — Reviste, etc.

Curierul Sibiu, 15 Februarie, An II Nr. 2 — Semnează dnii N. N. Petra, Pimen Constantinescu etc. Însemnări, Cronică, Cărți, Reviste etc.

Iconar, An. III Nr. 5 Ianuarie Cernăuți. Directori: Liviu Rusu și Mircea Streinul. Redactori: Ion Negură și George Drumur.

Timpul Etnesclan, săptămânal pentru Bucovina, Basarabia, Moldova și Maramureș. An. IX. Nr. 210 Cernăuți, 8 Marție Director: Const. Cehan Racovișă.

Decalogul, săptămânal de altitudine creștină. București Primredactor: Coriolan Gheție. An. III Nrii 64 și 65

Fruncea. An V. Nr. 10. Timișoara Director: N. Ivan.

Mugur literari; revistă de literatură, artă și cultură românească. An. I. Nr. 1 București, Director: Iordache Răducu.

Progresul An. IV. Nr. 43 București. Director: Vintilă Petrescu-Vrancea.

Înainte, An. IV Nr. 9. Arad, Dir. M. Noveanu.

Cuvântul satelor An. XII Nr. 10. Timișoara. Ion Ciucurel și N. A. Roșu.

B. serica și Școala. Arad. An. 62 Nr. 10 Director: Dr. Gh. Ciuhandu

Vașarnap. An. 21 Nr. 3. 15 Februarie. Arad Primredactor: Dr. E. Wild.

Grădina Gospodarului An. 2 Nr. 1-2. Ian.-Februarie. Fălticeni-Pocoleni. jud. Baia.

Dorul munților

Fragment

de Petre Popovici Băneșteanu

Vara anului 1848 a fost mai ușoară și plină de nădejdi pentru iobagii satelor dela câmpie, stăpânite de proprietari mai omenoși, mai înțeleghători și mai respectuoși față de legi. Dar numărul acestora fu destul de mic, pentru ca în toate satele dela câmpie să se poată bucura de bunăvoința lor manifestată — de voie, de nevoie — prin acceptarea ștergerii iobăgiei făcută de Casa țării din Pesta, în urma puternicilor curente umanitariste venite din Apus. Totuși curtea domnească dela Miniș a recunoscut fără zăbavă ștergerea iobăgiei și cu încetarea robotei și dijmei iobagii din cuprinsul acestui domeniu, răsuflară mulțămii și fericiți că nu mai trebuiau să ducă în spinăriile lor trândăvia domnească și căi noșenia slujbașilor domnești.

Privilegiați din vremuri vechi, în timpul iobăgiei sobotelenii nu făceau decât zece zile la an de robotă. Era o sarcină suportabilă, căci alte sate făceau câte 52 zile și chiar mai multe. Zeciuiala nu era atât de odioasă, pentru că n-o plăteau decât iobagii cu ceva avere, iar omul când are, dă mai bucuros din ce i-a dat Dumnezeu.

De ștergerea iobăgiei se bucură și Jivan Vasi, deși pentru el robota era mai mult un izvor de câștig: doar el fusese acela care făcea pentru plată robota în locul celor puțini, ce și puteau îngădui luxul de a presta robota domnească prin înlocuitor. Obicinuit de mic copil cu robota de sclavi, ce o făceau ai lui, din munții din jurul Găinii, o făcea bucuros aici, pentru câte o jumătate măsură de porumb, pentru câte o cupă — două de fasole sau pentru câteva potoioane de aramă, mai ales că o făcea de regulă în timpul când meseria lui de cercurar nu mergea. Se bucura însă de ștergerea iobăgiei, cu gândul la ai săi, lăsați departe în fundul văii Lungșorii, dându-și cu socoteala, că de acum vor putea și ei să mai aibă o leacă de hodină, pe lângă toată sărăcia lor. Dar se bucură și pentru că-i rămaseră în hambar cele patru măsuri de grâu, pe cari pela Sfânta Mărie trebuia să le ducă curții domnești din Miniș ca zeciuială după cele 40 de măsuri de grâu cât adunase în vară.

Gândindu-se astfel, dorul lui vechiu de munți, de codrul verde și

de căsuța scuntă, boțită par că sub greutatea coperișului de paie de trei ori mai înalt și înegrit de fum în care crescuse — îl răsbi. De ar fi mai mai aproape, Lungșoara, cum s'ar asvârli, să mai vadă ce i nou pe acolo, să se bucure și el de bucuria fraților și vecinilor săi de altă dată. Ce păcat, că Dumnezeu nu i a dat și omului niște aripi! se gândi surâzând Jivan, de prostia ce-i trecu prin minte.

— Ce-ar fi, să pun grăul Curții, în spinarea lui Pițu și să mă reped până la Lungșoară cu el? Tot nu prea am de lucru în toamna asta, că viile și prunii au înghețat în primăvară și n-aș pierde nimic cât aș sta pe acolo. Anuța are acasă tot ce-i trebuie pentru iarnă și peste două săptămâni sunt acasă iară. Iși zise tot mai hotărît de plecare Jivan.

— Du-te dacă vrei! spuse Anuța, după ce-i împărtași dorința ce l mistuia. — Du-te, că doar nu i la capul lumii! Păcă că nu i acasă Săvut, să l duci și pe el, să-și vadă neamurile și să vadă și ai tăi, de acasă, că ai și tu pe cineva și că și tu ești om în rând cu toată lumea, cum a lăsat Dumnezeu!

A doua zi, era ziua Crucii. Jivan se sculă până'n ziuă. Se îmbracă de drum lung, cu cioarecii cei noi, laibăr nou, cum se cuvine să meargă omul între oameni. Inșeuă pe Pițu. Puse cei doi saci desăgiți cu ciș peste șea. Aruncă deasupra șuba lui cea nouă. Anuța-i puse într'o straiță sobotelenească de lână 5 cupe de păsulă și patru cași dela oile lor, să le ducă din partea ei, cumnatelor pe cari nu le cunoștea, iar în altă straiță așeză deasupra ovăsură lui lui Pițu merindea lui Jivan. Legă bineștrăițele de oblâncul șelei, una de o parte și alta de ceialaltă și apoi spuse bucuoroasă bărbatului. — Acum poți pleca, cu ajutorul lui Dumnezeu!

Gata de drum Jivan își făcu trei cruci largi, cu fața spre răsărit, deslegă dela săgeata din față pe Pițu, care și ronțaise grăunțele și aștepta gata și apoi însoțit de Anuța, o luă domol pe ulița mare în sus. Coti pe strada ce se termină în drumul ce duce peste imaș, drept în direcția cetății Șiriei, care se contura în ceață, ca o jucărie învăluită într'o u

șoară abureală aurie, de razele soarelui ce se ridica încetșor din dosul dealului spre culme gata gata să-și arate discul de foc deasupra câmpiei fără margini din față-i.

La marginea satului, Anuța se opri. Netezi cu drag coama lui Pițu, ca și când ar fi netezit fruntea bărbatului său și-i pofti:

— Să umbli sănătos. Vezi să nu mergi noaptea prin păduri. Să nu ți-se întâmple ceva, Doamne ferește! iar după ce Jivan se depărtă, îi mai strigă odată din urmă: Să nu șezi mult pe acolo!

— Nu, nu, n'ai nici o grijă de mine. Știu eu... răspunse strigând Jivan, întors de jumătate spre ea și neoprindu se din drum.

Pironită locului, femeia îl petrecu o vreme cu privirea, cu mâna strășină la ochi, până când dincolo de imaș pierdut între porumb și tile mari, poleite cu aurul dimineții plină de soare — nu l mai văzu. Se gândea. De 13 ani, Jivan nu mai făcuse drumul ăsta. Ce l-o fi ajuns chiar acum? Simți că i tremură ușurel picioarele. Nu i venea să se întoarcă acasă. O frică neînțeleasă o cuprinsese de odată. Ceva nelămurit o îndemna să alerge pe urma lui Jivan, să nu-l lase să meargă, să l întoarcă din drum, dar simțea, că picioarele n-o ascultau. O presimțire vagă o păcea. O presimțire rea. Nu se putea dumiri să plece nici înainte nici înapoi. Capul îi vuia, de par-că-i bătea vântul prin urechi.

— Cum să l pot întoarce, dacă l-am lăsat odată să plece? De ce l-am lăsat să plece, că doar nu i era la cap să meargă chiar acum? Iși zicea și buimăcită de presimțiri rele, o luă încetșor, înpleticindu se, ca biată, spre casă. I se părea că se învârtește lumea cu ea. Ajunsă acasă, își sculă copiii. Luă pe cel mai mic din leagăn în brațe, îl sărută infocat și o podidiră lacrimile. Ii venea să se tânguiască, ca după mort și simțea, îi venea pe buze să spună și copiilor, că n-au să și mai vadă pe tatăl lor. Cu greu se putu stăpâni să nu bocească. Se temea de gura vecinilor, cari o puteau scoate nebună, dacă și boceste bărbatul înainte de moarte. Plângea pe ascuns, să n-o vadă copiii. Abia târziu se mai liniști din plâns. Ii era necaz pe sine, îi venea să și dea cu capul de pereti, frângându și mâinile cu des-nădejde, ca omul când nu găsește nici un mijloc de a înlătura o pri-mejdie, ce știe precis că are să vină.

— De ce l-am lăsat să plece? De ce l-am lăsat?

Pornită pe arțag ieși din casă cu copilul cel mic în brațe. Ceilalți o priveau înspăimântați de sub țoluri. Strâns prea tare de brațul tremurător al femeii, copilul începu să țipe. Femeia reveni. Aruncă-n leagăn copilul și-l lasă să plângă n voe. Nu l auzea, că gândurile ei zburau în altă parte. Ieși în prag. Aruncă țifnoasă un pumn de curături găinilor, cari ciuguleau liniștite prin curte, apoi de după ușe apucă lăturarul plin, îl duse în mijlocul curții și se îndreptă spre cocina de nule, unde cei doi purceluși simțind mirosul de lături, guițau nerăbdători, ca din gură de șarpe.

Din șopron Mura, căteaua casei, se repezi într'un suflet la lăturar și începu să plescăe lacomă din țărițele înmuiate. Infuriată contra cătelușei, ce și cerea dreptul de păzitoare a casei, Anuța puse mâna pe o prăjină și-i croi o cotonăjeală zdravănă peste spate. Schelălăind dureros această o șterse-n grabă, sărind gardul în uliță și de aci, furișându și de câteva ori rușinată privirea înapoi, nu se opri până la marginea satului, în imăș. Aci își întoarse din nou capul spre sat, asigurându se că nu i urmărită. Mirosi o vreme drumul în jurul său și descoperind în pulberea drumului urmele copitelor lui Pițu, se năpusti cu coada în vânt pe urma lui.

*

Ducând în mâna stângă căpăstrul, Jivan pășeste molcom înaintea căluțului său, care și aruncă în răstimp puri botul după câte o foaie de porumb, sau după câte un smoc de costreie ce i se imbie-n cale, fluturând vijelios din fuiorul stufos al cozii, ca să alunge din preajmă-i muștele ce se ațin după el ca scaiul de oaie. Din vreme-n vreme Jivan se întoarce și privește lung înapoi. Dintre porumbiștile buiace satul lăsat în urmă, nu se mai vede. Nu mai vărfurile ascuțite ale celor doi plopi din fața birtului dela vamă, îi mai arată direcția, unde a rămas în urmă Sobotelul. Un nod i se furișe hoștește-n piept și îl strânge amarnic de gât. Iși simți picioarele grele ca de plumb, iar tâmplele începură să-i svâcnească puternic, simțindu-se de odată singur, în nemărginirea pusteii, pe care o măsură cu pasul lui greu și domol. Iși aminti, că nu și luase rămas bun, cum trebuia, dela Anuța. Nu și sărutase măcar copiii pe cari îi lăsase dormind. Cine știe, dacă are să i mai vadă. Prin cap îi trecură ca fulgerul toate icoanele din trecut ale vieții

lui. Drumuri, drumuri lungi și grele, prin codri, peste munți, văi și pe pusta asta largă. Mai ales pe pustă. Omul cu mustățile ca aripile ulieșului și cu rana cicatrizată pe obrazul stâng îi apăru înaintea privindul stăruitor și dușmănos, lovindu se cu cravașa peste ureauii cismelor văcuite.

— Uite... iar Ungurul... își zise și scuipă cu scârbă, lat, în marginea drumului...

Revăzu pe primarul Macean — Dumnezeu să-l ierte — apoi grăduțul cu ieslea lui îngustă, ce l a dăpostise atât de primitor. Ioța Străjan — socrul său — Anuța, Anuța lui... fată mare... nevasta lui... mama copiilor lui...

Îngrijat își întoarse iar capul înapoi. Disparuseră acum și coamele plopilor dela vamă. Sobotelul rămăsese departe, iar nodul din gât îl strângea dușmănește.

În bătaia soarelui arzător, coasta din fața călătorului se întinde tot mai prăvălită pe măsură ce dealul se apropie, iar bolta albăstră spălăcită a cerului apasă grea asupra culmilor de deal ce se întind în dreapta șesului nemărginit. Jivan duce greu, în silă căpăstrul căluțului ce l împinge din vreme-n vreme cu botul în coastă, vrând parca să i spună-n limba lui, să se grăbească, să ajungă mai curând pe drumul umbrit al pădurei de sub dealul Bocritei. Din fața i cetatea Siriei îl privea din înălțimea dealului măjestoasă prin cele câteva perechi de ferestre, ce mai împrumutau o oarecare viață zidurilor uriașe și mute ce păreau că se mișcă-n vânt, deasupra dealului gata-gata să se prăvale-n drumul său, pe măsură ce se apropia de poalele Merezinului.

Revista politică, socială și artistică

INNOIREA

apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Director: TIBERIU DULĂ.

Abonamente: pe 1 an 200.— lei, — pentru instituții 1000.— lei. Abonament de sprijin 500 — lei.

Un exemplar lei 5.—

Redacția și administrația :

Clad, Str. Brătianu 4. Et. I. Tel. 21-45

Timișoara, III. Str. Aurelianus 3.

București, Aleia Frigul 14

Memento

Mi e cerul suflului umbrit
Și plânsetul amar mă'neacă :
Mi-e gura de cuvinte seacă
Și melancolia m'a sdrobotit.

Din alte zări aștept ishavă,
Să plec din mine'n depărtări :
Să rătăcesc pe drum de noi cărări
Și inima să n'o mai simt bolnavă.

Simt cerul, glasul, toate frânte,
Străvechile dureri și suferinți
Din viața bătrânilor părinți
Renasc în noi și n'cep să cânte!

Fane George Pajiște

O invitație către misiune, adresată Teatrului Național din Capitală, am cetit într'un mare cotidian Bucureștean. Era acolo vorba numai de repertoriu, dar principiile pe cari se fixa economia articolului îngăduie adausuri din puncte de vedere ceva mai ample.

Noi, cari ne găsim aci într'o plină experiență teatrală, având un concurs de inimă și de contribuție efectivă d n prea puține părți, socotim că misiunea unei instituții de stat, privește colectivitatea românească, peste câtă românimie încape pe calea Victoriei, până în cel mai ascuns colț de țară, peste care picură acelaș azur de cer. Evident este aceasta o misiune care nu încapă toată într'o tradiție și într'un fericit făgaș de oficializată standardizare. Dar nevoile crescute peste cadrele de ieri se cer împlinite mai mult tocmai din locul unde arta este ocrotită și promovată de Stat.

Căci provincia, unde se dă o luptă pentru supremație, cu diferite tradiții și culturi străine, nu poate fi lăsată la discreția și monopolul șarlatanilor și a samsriilor de spectacole cari expozitează public, actor și oficialitate.

Misiunea scenei românești în provincie, noi o vedem covârșitoare. Căile cari duc la înfăptuirea ei sunt poate mai apropiate de cum s'ar crede. În orice caz problema se pune cu insistență, și socotim că oficialitatea ar face un act de mare înțelepciune dacă, sesizând adevărata față a lucrurilor, ar veni acum la început de an bugetar și de orânduire gospodărească, cu so'uții mulțumitoare a toate exigențele și cererile. Chiar și a celor din provinciile îndepărtate, ale locului de unde scrim și luptăm : luptă dreaptă pentru o cauză dreaptă.

Vitrina „Innoirii“

Puncte și linii

□ **Literatura epistolară.** Scrisoarea este semnul prin care se exteriorizează sentimentul de afecțiune dintre două persoane. Un mesaj venit din depărtare, familiar, amical, de grațitudine, sau în epoca tinereții — un susur de vorbe dulci. Fiecare din noi își are scrisorile pe cari le păstrează ca pe niște relicve cari vorbesc dela suflet la suflet. În moment de reculegere, de întoarcere la cele lăsate în urmă — ele ne sunt literatura de vrajă și încântare.

○ **Comemorarea delu a prieten devotat e o caldă strângere de mână, iar cea primită dela iubită, o intimă confesiune.** Femei inteligente, celebre chiar, cărora nu le-au lipsit bunurile pământesti, din dorința de-a împărtăși cuiva zestrea sufletească pe care și-au câștigat-o prin creștere aleasă și lecturi folositoare — au făcut din corespondență un grațios gen de literatură. Figuri de legende sau oameni de carte, l-au întreținut și cultivat.

Când felul acesta de a scrie nu rămâne în domeniu strict familiar, poate să fie o oglindă credincioasă a stărilor de lucruri din un moment dat. Poate zugrăvi viața socială a vremii, sau gradul de spiritualitate al unui om.

Literatura epistolară s'a născut ca un corolar al saloanelor literare din Franța. Doamna de Sevigné cu luxul lor și cel al sufletului ei — a făcut din corespondență un gen de artă, care conține fresci din meșteșugul scriitoricesc. Napoleon, căruia îi era mai îndemnată decât sabia decât condeiul — vestea iubitelor sale mersul crâncen al luptelor pe câmpul de bătaie. Intreagă viața spirituală a lui Gustave Flaubert, o putem găsi în scrisorile adresate unor doamne ca Louise Colet, Ruchuk Hallem sau în vasta corespondență cu o altă doamnă Schlésinger, care i-a fost înger păzitor în anii tinereții. Lungile peregrinări de-a lung și latul lumii, ale lui Flaubert, sunt închise în această rețea epistolară.

Românii au folosit mai puțin acest gen. Revista „Cuget clar“ a publicat deunăzi scrisorile lui Odobescu trimise din străinătate soției sale, Sacha. Ele prezintă un interes prea mic din punct de vedere literar, fiind scrise în franțuzește, iar ca informație se reduc la știri personale sau familiare. Maiorescu scria celor rămași în țară, lucruri cari nu prea interesază public. Un roman epistolar „Domnița mea erai“ — e un șir de scrisori de dragoste, duioase ce

e drept, dintre Iosif și Natalia Negru. Dar atât. Din el putem desprinde prea puține lucruri din viața literară a unei generații, care altminteri e destul de interesantă.

□ **Artur Schopenhauer** dela a a cărui naștere se împlinesc o sută cincizeci de ani, e încă — prin filosofia lui — în plină actualitate. Marele pesimist născut în 1788 la Danzig, avea moștenite inclinațiile spre meditare dela mamă sa, apreciată romancieră pe vremuri, bucurându se chiar de vorbe frumoase din partea lui Goethe — prietenul de mai tâziu al fiului ei. Schopenhauer era sortit, ereditar vorbind, să ajungă cine știe ce mare negustor sau bogătaș — dacă n'ar fi avut sufletul o orgă puternică, ce-l cufundă cu rând în abisul gândurilor și al ideilor. A schimbat astfel tejeheaua, cu raturile bibliotecii călăuzitoare de oameni și destine.

Comemorarea celui ce l-a inspirat pe Eminescu e, astfel, și românească.

□ **Gabriele D'Annunzio** a fost subiectul unei conferințe a d-lui prof. Al. Marcu, numai cu puțin timp înainte de despărtirea pământescă a poetului erou. Astfel s'a putut recapitula o viață cu adevărat în afară de comun; o lungă și splendidă carieră de vis, dar și de adâncă realitate. Trecere prin lume cu perpetuare peste veacuri și veacuri, D'Annunzio, cu aureolele cunoscută nu de mulți aleși — încă în viață fiind — a fost un genial boem care s'a gândit să sfârșească straniu. Abdicarea a fost însă ca a oricărui om, rămânând sufletul lui, vis mare și halucinant pentru toți cei ce vor trăi după el.

□ **Două centenare.** În cursul lunii acesteia se sărbătorește împlinirea a o sută de ani dela apariția „Gazetei Transilvaniei“. Intemeietorul ei, Gheorghe Barițiu, a luptat mult cu vitrejia vremurilor și nepăsarea oamenilor. Viața atât de lungă și respectabilă a acestui ziar — e un semn de tenacitate a idealului peste toată meschinăria timpurilor noastre de fătucărie și interes.

A trecut un veac dela nașterea lui Nicolae Grigorescu, tipicul pictor român. Oricare ar fi păreri esteților de azi. — nicio paletă n'a prins mai de minune sufletul acestui po-

por, ca el. Un car cu boi sau un ciobănaș, vor mai fi multă vreme semn de ceea ce este specific al nostru, ca o baladă sau ca o Mioariță.

□ **D. Mircea Streinul** ne vestește că va aduna într-o carte toată mișcarea iconară a frumoasei cununi de poeți din Nord, din țara umbroasă a Bucovinei. Va fi antologia unei regiuni și surata „Nouii lirici ardeleni“. Pentru acest timpuriu început de primăvară, cele mai frumoase daruri ne vor fi mărtisoarele împletite măestrit de poetul Mircea Streinul.

□ **O distincție binemeritată e** premiarea de către Fundațiile regale a d lui I. N. Lungulescu, pentru lucrarea d sale: „Justiția“. Iată un om care pe lângă meseria de împărțitor de dreptate, nu poetică întotdeauna, își caută momentul de insingurare și vrăji ce i se apropie.

Premiatul de azi pe lângă peana muiață în azur, pe lângă zestrea de suflet, mai e și un minunat vorbitor. Conferințele pe cari le-a ținut în o rașele noastre — nu fac decât să dea grai acestei afirmații.

□ **In Lipova** s'a născut acum o sută și opt ani, un folclorist harnic, după nume puțin cunoscut: Atanase Marian Marinescu. A studiat dreptul în capitala Ungariei, profesând avocatura și o parte din viață purtând roba de magistrat. Are meritul de a fi primul culegător de basme la noi, făcând prețioase studii asupra lor. A scris și istorie, arătând drepturile statornice ale noastre pe aceste plaiuri. A murit în 1914.

□ **D. George A. Petre** reapare de o vreme, în paginile „Gândirei“. Ne îngrijorase absența d sale de lungă durată din publicistică. Mai de mult ne-a făgăduit un volum de poezii la „Cartea Românească“. Nu știu cauzele pentru care nu l-am putut vedea încă în vitrine, unde altminteri locul îi este liber de multă vreme.

□ **O editură ardeleană.** Se vorbește de crearea unei edituri ardelenene Miron Neagu, la Sighișoara. Scriitorii din aceste părți vor avea deci unde să și publice lucrările. Distingem în această inițiativă duhul fostei reviste „Abecedar“. Nu dorim sighișorenii decât, ca frumoasele lor gânduri să infăptuiască ceea ce a făcut editura I. E. Toronțiu pentru Bucovina.

Petre Pascu.

POLEMICI

Polemica este un gen ingrat și greu de manevrat al publicisticii: constrânși de atâteaori să servim această rubrică cu o peniță înmuțată în otrăvuri, nu am făcut-o bucurosi. Lovind am simțit întâi noi o amărăciune, alimentată din nevoia de a aduce unei stări un corectiv, unui însă o îndreptare. Disputa cu omul de visavis s'a iscat întotdeauna, cel puțin aci la noi, dintr'o nevoie spontană, ce nu se mai putea îngădi în țarcu ile indulgenții: atât de lucid și poruncitor ne zorea un adevăr, o cauză, o idee să ascuțim florea pe viu și — în totdeauna — pe dreptate. Știind că, de atâteaori, vârful unei săgeți nimereste sensibilități omenesti, am cruțat exerciții de arme, când ele nu erau jus-

tificate decât pe o eventuală plăcere a combatantului care vrea, cu orice preț, jumuleala, — insignă de virtuțe — când nu-i mai cade în altfel un trofeu de calitate. Credem că am dat astfel o întrebare corectă și utilă, demnă de atenția cetitorului, unei virtuți scriitoricești, care, când nu trebuie cheltuită cu prea multă generozitate, ori unde, este bine să se păstreze pentru lucruri și oameni, cari sunt aduși sub obiectivul polemicii numai prin scăderi și viții ce interesează o ordine de frumos bine și adevăr, necesară progresului.

Am văzut cu plăcere pe omul ordinei publice luând

sub ocrotirea sa limba românească, crucificată pe atâtea din inscripțiile de reclamă ale negustorului minoritar. O frumoasă intenție — și nu ușor de realizată. Las că nu este tocmai de chemarea unui ofițer de poliție să constate contravenția gramaticală a cutărui detalist din piață. Sunt însă controverse dincoace de subtilitățile domnului Pisani, cari scapă dlui agent de urmărire, altcum prețios auxiliar al Academiei. Iată bunăoară, un depozit de sticlărie, își infiltulează și azi cu litere de-oș: hioapă, prăvălia, drept „magazie“ degradând astfel un local de care este mândru la o mizerie, în cel mai bun caz, coletărie de cale ferată.

Mai e de supravegheat odată cu aceasta și întrebuintarea, adeseori în corespondența oficială, a nomenclaturii străzilor, pe care câte-o mână grăbită o abreviază în chip de nerecunoscut. „Penes Curcanul“ nu va putea fi niciodată „P. Curcanul“, nici „Gruița lui Novac“, „G. Novac“, căci altfel vom ajunge să cetim și M. Viteazul, sau Șt. cel Mare, în locul unor nume voevodale sfinte oricărui român.

Nu știm, dar credem că trebui să existe undeva o comisie, sau ar ajunge și un om numai, care să facă lucrurile aceste sistematic și definitiv. Sunt intenții așa de frumoase cari trebuie realizate pe deantregul: numai așa sunt eficace

Printre lucrurile bune ce se anunță, este și ofensiva abecedarului, planuită să se execute sub comandamentul unic al departamentului educației naționale. Mobilizarea, de sens unic și pe întreg cu prinsul românesc, a semnelor grafice, țăruse la hotar de bezna și întunec, capătă în adâncime semnul unei bătălii care nu trebuie să fie decât victorioasă. Se dă astfel cea dintâi cheie spre lumină acelei mase, căreia s'au dat înzadar alte avantagii cât timp nu i s'a servit și instrumentul cu care să se poată orienta și purta singură pe urma unui destin propriu. Evident, nu atribuim acestei puneri în posesii o definitivă eliberare a sufletului de sub dictatul întunerecului: dar cunoașterea dă totuși acel unghi de vedere sub care conștiința poate fi mai aproape de adevăr, și deci de o răspundere față cu problema existenței. Mai cu seamă aci la noi, difuzarea unui bun manual de școală va rodi cât o ploaie de primăvară, căzută peste pământul gras și îmbelșugat în germe de viață. De ar fi măcar întru început bun.

NOTE

O asociație de laici în ființată cu scopul de a promova spiritul religios și a intensifica practica creștinească, a împlinit cinci ani de existență. O existență, sinceritatea ne obligă să o spunem, destul de modestă și anonimă, cu toate intențiile laudabile ale întemeietorilor și ctitorilor ei, cari au pus mari nădejdi în organizația înjghebată în mijlocul unei însuflețiri specific ardelești, la Cluj, în primăvara anului 1933. Cauzele pentru cari asociația Frăției Ortodoxe Române, căreia nu i-au lipsit conducătorul luminaț, nici elementele de luptă, nu dă toate roadele așteptate sunt de ordin general și proprii vremii. Dar tocmai din acest motiv, legitimitatea Frăției capătă jus-

tificări de fond cari o îndreptățesc la un viitor. Relele mari ale oricărui colectivitate, mai cu seamă când trec în sistem și se generalizează: materialismul și indiferentismul, sunt destul de puternice în societatea românească, spre a provoca și alimenta idealurile unei organizații de luptă creștinească, în duh și ordine ortodoxă.

O producție corală, ca aceea prestată de curând la Palatul Cultural de incercata echipă a societății Armonia arată că, față de exigentele crescute ale unui public greu de stăpănit chiar și cu cele mai oneste eforturi, se impune o unire a elementelor de calitate. Discuțiile pentru crearea, pe un fond cuprinzător a toate aspirațiile, a unui singur instrument coral, se țes cu intermitențe cari vădesc toate piedicile ce practic se ridică în calea unei fapte de solidaritate.

Nu ne amăgim nici nu dăm sfaturi într'un teren unde cu toate că se cultivă arta, incap deseori ghimpi cu otravă poate însă că în cele din urmă constrângeri cu mult mai convingătoare vor aduce la factor comun pe cei câțiva pricepători în ale muzicii.

Mircea Streinul pregătește pentru anul acesta două cărți de proză: „Drama casei Timotei“, roman, și „Oameni de noapte“, nuvele.

La Dalles, arădanii cari se duc la București pot vizita expoziția de pictură a dlor N. N. Tonitza și Francisc Șirato.

Sculptorul Romul Ladea a fost însărcinat de direcțiunea Teatrului Național din Cluj cu executarea bustului maestrului Zaharia Bărsan.

Altarul Cărții a ținut o ședință literară luni, 9 Martie, seara, în localul Politehniceii. Dl Ștefan Gomboșiu, a făcut o comunicare despre „Arta plastică în cadrul specificului local“. La discuții au luat parte dnii Vichentie Ardelean, Romul Ladea, Nic. Ivan ș. a.

Piesa „Trandafirii Roșii“ a maestrului Zaharia Bărsan a fost pusă în repetiție la unul din Teatrele de seamă din Viena.

In cursul stagiunii Teatrului Românesc Arad-Timișoara, vor avea loc următoarele spectacole organizate de către Comitetele de Patronaj din cele două orașe:

16 Martie Arad

Gândul, cu G. Storin și ansamblul

17 Martie Timișoara

Teatrului Regina Maria.

30 Martie Timișoara

Don Carlos de Schiller cu ansamblul Teatrului Național din Cluj.

31 Martie Arad